

Stockholm den 24 oktober 2022

R-2022/2017

Till Utrikesdepartementet

UD2022/12161

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 26 september 2022 beretts tillfälle att avge yttrande över Europeiska kommissionens förslag till förordning om ett krisinstrument för den inre marknaden inklusive förslag till omnibusdirektiv och omnibusförordning med uppdatering av vissa förordningar och direktiv. Den korta remisstiden har inte medgett någon omfattande detaljgranskning av Kommissionens omfattande förslag och överväganden. Advokatsamfundet vill emellertid framföra följande synpunkter.

Synpunkter

Advokatsamfundet välkomnar i princip solidariska krishanteringsinstrument av det slag förslaget innehåller. Som covid-19-pandemin och den ryska invasionen av Ukraina, innefattande attacken på dess medborgare och grundläggande infrastruktur, har visat kan allvarliga internationella kriser fortfarande uppstå plötsligt, med omfattande sociala, ekonomiska och säkerhetspolitiska konsekvenser. Det är därför av vikt att medlemsstaternas regeringar och myndigheter liksom unionsinstitutionerna kan agera snabbt och verkningsfullt för att hantera sådana kriser. Krisernas internationella karaktär innebär att ett samfällt och solidariskt agerande på unionsnivån ofta är önskvärt. De överväganden som myndigheter behöver göra i krissammanhang är till övervägande del av politisk snarare än juridisk karaktär. Politiska beslut fattas inom vissa rättsligt givna ramar, men det är väsentligt att politiska beslutsfattare har ett

betydande handlingsutrymme för att besluta om och vidta ändamålsenliga åtgärder i situationer av allvarlig och akut natur. Advokatsamfundet ser därför positivt på Kommissionens förslag.

All krishanterande behörighet för exekutiva myndigheter, såväl nationellt som på unionsnivå, medför emellertid att grundläggande fri- och rättigheter kan komma att inskränkas. Sådana inskränkningar är enligt vissa förutsättningar tillåtna enligt såväl nationell rätt som unionsrätten och Europakonventionen. Inskränkningarna måste dock vara proportionerliga och ändamålsenliga och på EU-rättslig nivå dessutom inte strida mot subsidiaritetsprincipen. Att tillåta inskränkningar medför vidare alltid en fara för maktmissbruk. Problematiken uppmärksammas av Kommissionen i dess förslag. Advokatsamfundet ser för närvarande inte att förslagen, mot bakgrund av den typ av situationer som instrumenten ska användas för, strider mot överordnade principer eller rättigheter. Regeringen bör oaktat detta noga överväga frågan om fri- och rättigheter, samt subsidiaritetsprincipen, i de fortsatta förhandlingarna. Regeringen bör härvid vid behov föra fram synpunkter för att säkerställa att inte Kommissionens makt kan användas i situationer då det inte är nödvändigt, att Kommissionens makt inte blir oproportionerligt stor och att möjlighet till rättslig prövning av beslut inte inskränks. Det bör i sammanhanget erinras om att EU:s behörighet avseende Sverige är en delegerad behörighet som begränsas av såväl riksdagens konkreta beslut om att delegera behörighet till EU som av de gränser som regeringsformen anger för riksdagens möjligheter att delegera behörighet.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander